

Poglavlje 55

Λουκιανοῦ Ἀληθῶν διηγημάτων B 14–16

O tekstu

Ἀληθῆ διηγήματα (*Istinite pripovijesti*) uz Lukijanova *Ikaromenipa* jedan su od najranijih primjera žanra znanstvene fantastike; ujedno su možda i Lukijanovo najpoznatije djelo. Dvjesto knjigama *Istinutih pripovijesti* Lukijan parodira historiografe poput Ktezije iz Knida koji iznose neprovjerene (i neprovjerljive) informacije te fantastične priče. Čitamo o putovanju na Mjesec, boravku u kitovoj utrobi, posjetu otoku od sira te Otoku blaženih, kojim vlada mudri sudac podzemnoga svijeta Radamant.

Odlomak koji slijedi opisuje gozbu na Otoku blaženih, s naglaskom na zabavni program.

Pročitajte naglas grčki tekst.

Luc. Verae historiae 2.14-16

τὸ δὲ συμπόσιον ἔξω τῆς πόλεως πεποιήνται ἐν τῷ Ἡλυσίῳ καλουμένῳ πεδίῳ· λειμῶν δὲ ἐστὶν κάλλιστος καὶ περὶ αὐτὸν ὕλη παντοία πυκνή, ἐπισκιάζουσα τοὺς κατακειμένους. καὶ στρωμνὴν μὲν ἐκ τῶν ἀνθῶν ὑποβέβληνται, διακονοῦνται δὲ καὶ παραφέρουσιν ἕκαστα οἱ ἄνεμοι πλὴν γε τοῦ οἰνοχοεῖν· τούτου γὰρ οὐδὲν

δέονται, ἀλλ' ἔστι δένδρα περὶ τὸ συμπόσιον ὑάλινα μεγάλα τῆς διαυγεστάτης ὑάλου, καὶ καρπὸς ἐστὶ τῶν δένδρων τούτων ποτήρια παντοῖα καὶ τὰς κατασκευὰς καὶ τὰ μεγέθη. ἐπειδὴν οὖν παρήη τις ἐς τὸ συμπόσιον, τρυγήσας ἐν ἧ καὶ δύο τῶν ἐκπωμάτων παρατίθεται, τὰ δὲ αὐτίκα οἴνου πλήρη γίνεται. οὕτω μὲν πίνουσιν, ἀντὶ δὲ τῶν στεφάνων αἱ ἀηδόνες καὶ τὰ ἄλλα τὰ μουσικὰ ὄρνεα ἐκ τῶν πλησίον λειμώνων τοῖς στόμασιν ἀνθολογοῦντα κατανίφει αὐτοὺς μετ' ὠδῆς ὑπερπετόμενα. καὶ μὴν καὶ μυρίζονται ὧδε· νεφέλαι πυκναὶ ἀνασπάσασαι μύρον ἐκ τῶν πηγῶν καὶ τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐπιστᾶσαι ὑπὲρ τὸ συμπόσιον ἡρέμα τῶν ἀνέμων ὑποθλιβόντων ὕουσι λεπτὸν ὥσπερ δρόσον.

ἐπὶ δὲ τῷ δείπνῳ μουσικῇ τε καὶ ὠδαῖς σχολάζουσιν· ἄδεται δὲ αὐτοῖς τὰ Ὀμήρου ἔπη μάλιστα· καὶ αὐτὸς δὲ πάρεστι καὶ συνευχεῖται αὐτοῖς ὑπὲρ τὸν Ὀδυσσεῖα κατακείμενος. οἱ μὲν οὖν χοροὶ ἐκ παίδων εἰσὶν καὶ παρθένων· ἐξάρχουσι δὲ καὶ συνάδουσιν Εὐνομὸς τε ὁ Λοκρὸς καὶ Ἀρίων ὁ Λέσβιος καὶ Ἀνακρέων καὶ Στησίχορος· καὶ γὰρ τοῦτον παρ' αὐτοῖς ἐθεασάμην, ἤδη τῆς Ἑλένης αὐτῷ διηλλαγμένης. ἐπειδὴν δὲ οὗτοι παύσωνται ἄδοντες, δεύτερος χορὸς παρέρχεται ἐκ κύκνων καὶ χελιδόνων καὶ ἀηδόνων. ἐπειδὴν δὲ καὶ οὗτοι ἄσωσιν, τότε ἤδη πᾶσα ἡ ὕλη ἐπαυλεῖ τῶν ἀνέμων καταρχόντων.

μέγιστον δὲ δὴ πρὸς εὐφροσύνην ἐκεῖνο ἔχουσιν· πηγαί εἰσι δύο παρὰ τὸ συμπόσιον, ἡ μὲν γέλωτος, ἡ δὲ ἡδονῆς· ἐκ τούτων ἐκάτερας πάντες ἐν ἀρχῇ τῆς εὐωχίας πίνουσιν καὶ τὸ λοιπὸν ἡδόμενοι καὶ γελῶντες διάγουσιν.

Analiza i komentar

τὸ δὲ συμπόσιον
ἔξω τῆς πόλεως
πεποίηγται
ἐν τῷ Ἡλυσίῳ καλουμένῳ πεδίῳ·
λειμῶν δὲ ἐστὶν κάλλιστος
καὶ περὶ αὐτὸν
ὕλη
παντοία πυκνή,
ἐπισκιάζουσα
τοὺς κατακειμένους.

δὲ čestica označava nastavljanje na prethodni iskaz
πεποίηγται § 272
καλουμένῳ § 243
δέ čestica označava nastavljanje na prethodni iskaz
ἐστὶν § 315, LSJ s. v. A.I
ἐπισκιάζουσα § 231; složenica σκιάζω
τοὺς κατακειμένους poimeničeni particip, složenica κεῖμαι, § 315.a

καὶ στρωμνὴν μὲν
ἐκ τῶν ἀνθῶν
ὑποβέβληνται,
διακονοῦνται δὲ
καὶ παραφέρουσιν ἕκαστα
οἱ ἄνεμοι
πλήν γε τοῦ οἰνοχοεῖν·

τούτου γὰρ
 οὐδὲν δέονται,
 ἀλλ' ἔστι δένδρα
 περὶ τὸ συμπόσιον
 ὑάλινα μεγάλα
 τῆς διαυγεστάτης ὑάλου,
 καὶ καρπὸς ἔστι
 τῶν δένδρων τούτων
 ποτήρια παντοῖα
 καὶ τὰς κατασκευὰς
 καὶ τὰ μεγέθη.

στρωμνὴν μὲν... διακονοῦνται δὲ... koordinacija parom čestica

στρωμνὴν objekt glagola ὑποβέβληται

ὑποβέβληται § 272; složenica glagola βάλλω, s. 118, LSJ ὑποβάλλω A.I.1

διακονοῦνται § 243; značenje kao u aktivu, LSJ διακονέω A.I

παραφέρουσιν § 231; složenica φέρω § 327.5

γε čestica naglašava riječi između kojih stoji

τοῦ οἰνοχοεῖν § 243; poimeničeni infinitiv § 373

γὰρ uvodi objašnjenje

οὐδὲν LSJ οὐδείς A.III

δέονται § 232; rekcija τινός; LSJ δέω B

ἀλλ' uvodi suprotnu rečenicu § 515

ἔστι δένδρα sročnost sa subjektom u množini srednjega roda § 361

τὸ συμπόσιον posebno prostorno značenje uvjetovano prijedlogom (tako i
 nižé ὑπὲρ τὸ συμπόσιον)

ἔστι § 315; LSJ s. v. A.I

καρπὸς ἔστι imenski predikat, Smyth 909; sročnost sa subjektom u množini
 srednjega roda § 361

καὶ τὰς κατασκευὰς καὶ τὰ μεγέθη akuzativ obzira (prosti akuzativ) § 389

ἐπειδὴν οὖν
παρίη τις
 ἔς τὸ συμπόσιον,
τρουγήσας
ἐν ἧ καὶ δύο
 τῶν ἐκπωμάτων
παρατίθεται,
τὰ δὲ
 αὐτίκα
 οἴνου πλήρη γίνεται.

ἐπειδὴν uvodi zavisnu vremensku rečenicu u značenju pogodbene protaze

(eventualnoga oblika, s konjunktivom) § 488.2

παρίη složenica εἶμι, § 314

τρουγήσας § 267; LSJ τρυγάω II

παρατίθεται složenica τίθημι, § 305

τὰ δὲ sc. ἐκπώματα

οἴνου *genetivus copiae et inopiae* uz pridjev § 403.2

γίνεται § 232; jonski i helenistički oblik glagola γίγνομαι § 325.11; sročnost

sa subjektom u množini srednjega roda § 361

οὕτω μὲν πίνουσιν,
ἀντὶ δὲ τῶν στεφάνων
αἱ ἀηδόνες
καὶ τὰ ἄλλα τὰ μουσικὰ ὄρνεα
 ἐκ τῶν πλησίον λειμώνων
 τοῖς στόμασιν ἀνθολογοῦντα
κατανίφει
αὐτοὺς
 μετ' ὠδῆς
ὑπερπετόμενα.

οὕτω μὲν... ἀντὶ δὲ... koordinacija parom čestica

πίνουσιν § 231

ἀνθολογοῦντα § 243

κατανίφει kasniji oblik glagola κατανείφω, složenica glagola νείφω, preneseno značenje (LSJ κατανείφω A); sročnost sa subjektom u množini srednjega roda § 361

ὑπερπετόμενα ovaj particip, kao i gornji ἀνθολογοῦντα, dopuna su istoga subjekta τὰ μουσικὰ ὄρνεα; § 232; složenica πέτομαι

καὶ μὴν καὶ μυρίζονται ὧδε·

νεφέλαι πυκναὶ

ἀνασπάσασαι μύρον

ἐκ τῶν πηγῶν καὶ τοῦ ποταμοῦ

καὶ ἐπιστᾶσαι

ὑπὲρ τὸ συμπόσιον

ἡρέμα

τῶν ἀνέμων ὑποθλιβόντων

ῥουσι

λεπτὸν ὥσπερ δρόσον.

καὶ μὴν καὶ kombinacija čestica uvodi novu stavku u nabrajanju, Denniston s. 351

μυρίζονται § 232

ἀνασπάσασαι § 267; složenica σπάω

ἐπιστᾶσαι § 305; složenica ἴστημι (jonski oblik)

τῶν ἀνέμων ὑποθλιβόντων GA § 504

ὑποθλιβόντων § 231; složenica θλίβω

ῥουσι § 231

λεπτὸν atribut uz δρόσον

ἐπὶ δὲ τῷ δείπνῳ

μουσικῇ τε καὶ ὠδαῖς

σχολάζουσιν·

ἄδεται δὲ αὐτοῖς
 τὰ Ὀμήρου ἔπη
 μάλιστα·
 καὶ αὐτὸς δὲ
 πάρεστι
 καὶ συνευωχεῖται
 αὐτοῖς
 ὑπὲρ τὸν Ὀδυσσεά
 κατακείμενος.

δὲ označava nadovezivanje na prethodni navod
 σχολάζουσιν § 231, rekcija τινι, LSJ σχολάζω A.III
 ἄδεται § 232, sročnost sa subjektom u množini srednjega roda § 361
 δὲ označava nadovezivanje na prethodni navod
 αὐτοῖς *dativus commodi*, Smyth 1490
 δὲ označava nadovezivanje na prethodni navod
 πάρεστι složenica εἰμί § 315
 συνευωχεῖται τινί; § 232, § 243
 ὑπὲρ τὸν Ὀδυσσεά LSJ ὑπέρ B.I
 κατακείμενος § 232; složenica κείμεαι § 315.a

οἱ μὲν οὖν χοροὶ
 ἐκ παίδων εἰσὶν
 καὶ παρθένων·
 ἐξάρχουσι δὲ καὶ συνάδουσιν
 Εὐνομός τε ὁ Λοκρὸς
 καὶ Ἀρίων ὁ Λέσβιος
 καὶ Ἀνακρέων
 καὶ Στησίχορος·

καὶ γὰρ τοῦτον
παρ' αὐτοῖς
ἐθεασάμην,
ἤδη τῆς Ἑλένης
αὐτῷ
διηλλαγμένης.

οἱ μὲν οὖν χοροὶ... ἐξάρχουσι δὲ... koordinacija parom čestica

οὖν uvodi objašnjenje: „dakle...”

ἐκ παιδῶν εἰσὶν καὶ παρθένων § 315; imenski predikat Smyth 909: „sastavljeni su...”

ἐξάρχουσι § 231; složenica ἄρχω s. 116

συνάδουσιν § 231; složenica ἄδω

Εὐνομος ὁ Λοκρὸς Eunom iz Lokra (u Velikoj Grčkoj), legendarni pjevač

Ἄριων ὁ Λέσβιος Arion iz Metimne, VII./VI. st. pr. Kr., lirski pjesnik

Ἄνακρέων Anakreont, lirski pjesnik, VI. st. pr. Kr.

Στησίχορος Stezihor, korski pjesnik koji je, prema legendi, pjesmom uvrijedio Helenu; VII./VI. st. pr. Kr.

καὶ γὰρ kombinacija čestica uvodi objašnjenje: „naime i...”

ἐθεασάμην § 267

τῆς Ἑλένης διηλλαγμένης GA § 504

διηλλαγμένης § 292; složenica ἀλλάσσω, rekcija τινι; LSJ διαλλάσσω III

ἐπειδὴν δὲ

οὗτοι

παύσωνται ἄδοντες,

δεύτερος χορὸς

παρέρχεται

ἐκ κύκνων

καὶ χελιδόνων

καὶ ἀηδόνων.

ἐπειδὴν uvodi zavisnu vremensku rečenicu u značenju pogodbene protaze
(eventualnoga oblika, s konjunktivom) § 488.2

δὲ označava nadovezivanje na prethodni navod

παύσονται § 267; παύομαι otvara mjesto predikatnom participu kao nužnoj
dopuni: „prestajem što činiti”, § 501c

ἄδοντες § 231

παρέρχεται § 232; složunica ἔρχομαι § 327.2

ἐπειδὴν δὲ

καὶ οὗτοι

ἄσωσιν,

τότε ἤδη

πᾶσα ἡ ὕλη

ἐπαυλεῖ

τῶν ἀνέμων καταρχόντων.

ἐπειδὴν uvodi zavisnu vremensku rečenicu u značenju pogodbene protaze
(eventualnoga oblika, s konjunktivom) § 488.2

δὲ označava nadovezivanje na prethodni navod

ἄσωσιν § 267

ἐπαυλεῖ § 243; složunica αὐλέω

τῶν ἀνέμων καταρχόντων GA § 504

καταρχόντων § 231; složunica glagola ἄρχω s. 116

μέγιστον δὲ δὴ

πρὸς εὐφροσύνην

ἐκεῖνο

ἔχουσιν·

πηγαί εἰσι δύο

παρὰ τὸ συμπόσιον,

ἡ μὲν γέλωτος,
 ἡ δὲ ἡδονῆς·
 ἐκ τούτων ἑκατέρας
 πάντες
 ἐν ἀρχῇ τῆς εὐωχίας
 πίνουσιν
 καὶ τὸ λοιπὸν
 ἡδόμενοι καὶ γελῶντες
 διάγουσιν.

δὲ označava nadovezivanje na prethodni navod

δὴ čestica koja služi isticanju, LSJ δὴ A.II: „baš...”

ἔχουσιν § 231

εἰσι § 315, značenje LSJ s. v. A.I

ἡ μὲν γέλωτος, ἡ δὲ ἡδονῆς sc. πηγαί; koordinacija rečeničnih članova s pomoću para čestica

πίνουσιν § 231

τὸ λοιπὸν poimeničenje svih vrsta riječi članom § 373; LSJ λοιπός 3

ἡδόμενοι § 232

γελῶντες § 243

διάγουσιν otvara mjesto predikatnomu participu kao nužnoj dopuni; § 231; prevodi se prilogom „neprestano”, a particip prevedite finitnim glagolskim oblikom